

Valdis Muiznieks
President and Chairman
2330 Gull Road
Kalamazoo, Michigan 49001
USA

Brunis Rubess
Executive Vice President
162 Munro Blvd.
Willoosdale, Ontario M2P 1C8
Canada

Djars Cella
Vice President
962 Westmont Crt.
San Jose, California 95117
USA

Konstantins Sveteckis
Vice President
5632 N. Oxford St.
Indianapolis, Ind. 46220
USA

Verners Rutenbergs
Secretary
2863 East Overlook Road
Cleveland, Ohio 44118
USA

Girts Kangars
Treasurer
5209 Douglas Avenue
Kalamazoo, Michigan 49007
USA

Edite Āpse
54 Kelsinway Dr.
Agincourt, Ont. M1W 1N6
Canada

Inta Rētiņa
1501 Ladd St.
Silver Spring, Md. 20902
USA

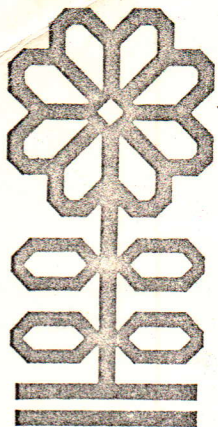
Jānis Kukainis
24729 Winona
Dearborne, Mich. 48124
U.S.A.

Latvian Foundation Inc.

LF PROJEKTU JAUTĀJUMS

1. Pašreizējā situācija.

- a. Projektu komisija šī gada projektu pieprasījumus izvērtēs pēc līdzšinējās prakses. Jaunām, labākām idejām nepārādoties, jau pielietotās metodes šķiet labas diezgan.
- b. Fondam augot plašumā un piešķirumu summām kļūstot ar katru gadu lielākām, rodas jautājums, vai Latviešu Fonds var arī turpmāk atļauties ieturēt pilnīgi statisku stāvokli, resp., gaidīt uz lūgumiem, kurus lēnā, pamatīgā procesā izvērtē un tad sniedz visiem dalībniekiem nobalsošanā.
- c. Divpadsmit mēneši ir ilgs laiks. Viens otrs projekts šo posmu nepārdzīvo, rodas pēkšņas finansiālas vajadzības, kuras laikā neatrisinot, pasākums izput. Mēs neesam organizēti tā, ka varētu šādos nepieciešamības gadījumos reaģēt, reāli palīdzēt.
- d. Bez projektiem latviešu kultūras dzīvē ir arī citas nepieciešamības, kas šodien izteicas trūkumos, deficitā.
 - (1) Mums nav nopietna apmēra godalgas literatūrā, drāmā, tēlojošā mākslā, u.c. resoros.
 - (2) Mums nav stipendijas akadēmiska līmeņa pētniecības darbam latvju kultūrā.
 - (3) Mums nav līdzekļu konta, no kura vajadzības brīdī varētu aizņemties līdzekļus kultūrāla darba veikšanai vai citām aktivitātēm, kam potenciāls kultūras, izglītības vai mākslas laukā.
 - (4) Mums nav mērķtiecīgas programmas latvisko zināšanu saglabāšanā, tālāknodošanā.
 - (5) Latviskās dzīvotspējas svešumā tālākām paaudzēm ir gaužam niecīgas. Tipiskā emigrantu pozā nonākuši mēs sagaidām, ka nākamās paaudzes nāks pie mums, smels sēklu savai latviskajai dzīvei. Realitātes rāda gluži pretējo, nācēju un pēcēju ir gaužam maz. Nākotne ir ļoti lielās briesmās. LF ir līdzatbildīgs jaunākā novēršanā - kā nekā, vai ar šādām pretenzijām mēs nevācam līdzekļus, jaunus dalībniekus?

Novērojumus, secinājumus, brīdinājumus, trauksmes signālus un ļaunākas dabas rekācijas varētu turpināt uzskaitīt visos latviskās dzīves aspektos. Jo tālāk kāds dzīvo periferijā, projām no lielajiem latviešu centriem, jo šīs problēmas ir akūtākas.

2. Latviešu Fonda loma latviskās nākotnes kaldināšanā svešumā.

Latviešu Fonda līdzekļi nākošajos gados apmierinās daudz lielākas vajadzības nekā līdz šim. Tomēr, nemainoties līdzšinējai līdzekļu piešķiršanas sistēmai, LF arī turpmāk paliks nedzīvā pozā, kā bagāts onkulis ar naudas maisu, pie kuŗa nāks un lūgs palīdzību. Un reizi gādā, LF reaģēs un piešķirs prasītājiem.

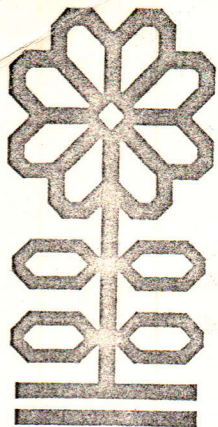
Pēc manām domām šāds stāvoklis neatbilst šodienas dzīves prasībām un LF vajadzīga lielāka fleksibilitāte un aktīvāka līdzdalība mūsu kultūras dzīves celšanā gan izglītībā, gan mākslās, gan zinātnē.

Pirmām kārtām, LF padomes un projektu komisijas - vai citiem specifiskiem nolūkiem (stipendijas, godalgas, prēmijas, aizdevumi) izveidotas komisijas - rīcības brīvība ir jāpaplašina. Zināma piešķirumu summa, kādi 15-25% no kopsummas, būtu jāatvēl specifiskiem nolūkiem, kuŗos LF varētu būt aktīvāks līdzdalībnieks. Daži no tiem:

- a. Balvas prozā un literātūrā. Piešķirēja - LF speciāli izraudzīta komisija.
- b. Balvas citos mākslas veidos, ar LF speciālu komisiju līdzdarbošanos.
- c. Ārkārtēji piešķirumi. Svarīgos, neatliekamajos gadījumos LF vadība ar klātpieaicinātiem speciālistiem varētu lemt par piešķirumiem līdz, teiksim, 5% no gada kopsummas.
- d. Stipendijas latviskās izglītības laukā. LF svarīgs mērķis ir - un nākotnē tas kļūs vēl svarīgāks - veicināt latviskās izglītības kvalitātes līmeņa noturēšanu, kas panākama ar atbalstiem, stipendijām kā pētniecībā, tā daiļradē un arī lietīšķās mākslās.
- e. LF vajadzētu veicināt dažādu kursu vai pat darbnīcu radīšanu, lai lietīšķās mākslas un daiļamatniecības mākas nenomirtu līdz ar šodienas meistariem.

3. LF loma kultūrpolītikā.

Nākamajos piecos gados var notikt samērā krass pagrieziens trimdas latviešu organizāciju kultūrpolītikā. Jau šodien ALA virza dažas kultūras dabas vajadzības uz LF - lai mēs rodam līdzekļus viņu projektiem. Turpmāk šīs tendences (manā uztverē) vērsīsies plašumā, resp., Fonds, gribot negribot, nonāks kultūrpolītikas noteicēju avangardā. Mums jābūt sagatavotiem uz šo stāvokli reaģēt un arī ieņemt pozitīvu, aktīvu pozīciju. Kamēr fondos līdzekļi uzkrāsies,

dažādu līdzekļu vākšanas kampaņu rezultāti būs mazāk apmierinoši nekā līdz šim. Dabīgi, ka LF šādā situācijā sāks dominēt kā kultūras dzīves veicināšanas noteicošais faktors. LF padomei jābūt sagatavotai šo stāvokli laikā diagnosticēt un arī spert vajadzīgos soļus, lai LF būtu spējīgs uzlikto slodzi nest un zem tās smaguma tomēr sekmīgi darboties.

4. Pastāvīgi vai pagaida LF darbinieki.

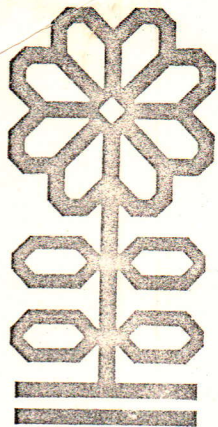
LF dalībnieku un darbības apjomam pieaugot, ir laiks sākt plānot soļus pastāvīgu vai pagaidu darbinieku piesaistīšanai LF darbā. Vispirms, atalgotus tehniskos palīgus vajadzētu piesaistīt no jaunatnes vidus ar vasaras LF darba stipendijām. Ir absurdi prasīt no LF sekretāra un kasiera, lai viņi veic līdzšinējo darbu bez palīgiem arī tad, kad Fonds būs trīs vai četras reizes lielāks nekā šodien. Jau laikus ir jāsāk padomāt par pakāpenisku pagaidu darbinieku piesaistīšanu, kuŗi nākotnē, ja vajadzība rodas, var kļūt arī par pilna laika LF tehniskā darba veicējiem.

5. LF kultūrpolitiskās ievirzes.

LF nevar palikt nereaģētājs uz to, kas ap mums notiek. LF ir jāklūst par kultūrpolitisku spēku, kuŗu virza pilnsapulces lēmumi, kuŗus izpilda LF vadība. Mūsu trimda vēl nav pārdzīvojusi pirmo paaudzi. Vai mēs to pārdzīvosim? Vai mēs to pārdzīvosim tikai kā saujiņa latviskās dzīves elitistu, jeb arī otrajā paaudzē būs netikai kvalitāte, bet arī kvantitāte? Šo jautājumu atrisināšanā jāpiedalās arī LF padomei, jo mēs krājam līdzekļus nākotnei. Par nākotnes reālītātēm tāpēc ir jādomā, jādomā ļoti reālā veidā - LF ir jāizveido nākotnes kultūrpolitika, tās plānošanu nevar atstāt pašplūsmei vai trimdas vīrsgala iestādījumiem, kuŗu šodienas kultūrpolitikā ir vairāk reakcija uz notikušo un nevis sagatavošanās nākotnei un tās problēmām. Jumta organizāciju iekšpolitiskais raksturs diktē situāciju un tāpēc jāšaubās, vai jebkuŗa no tām jebkad spēs reaģēt uz nākotnes krīzēm. LF to spētu, ja jau šodien mēs sāktu domāt un rūpēties par nākotnes vajadzībām un turpinātu pētīt mūsu jaunatnes gaitas un jaunās paaudzes situāciju un vajadzības.

6. IETEIKUMI

- a. No nākošo gadu piešķirumu summas 15-20% atvēlēt godalgām un stipendijām mākslās, izglītībā, zinātnē. Izstrādāt projektu, ko ieteikt apstiprināšanai šī gada NNN, kā šādas godalgas/stipendijas izsludināt, kā izmeklēt lietpratējus piešķirumu komisijām. Piešķirumiem pietiktu ar LF Padomes lēmumu, nebūtu vajadzīga biedru nobalsošana.

- b. Izveidot LF kultūrpolitikas darba stratēģijas plānu nākošajiem 5, 10, 25 gadiem, pieaicinot darbā bijušos LF Padomes darbiniekus, speciālistus mākslās, izglītībā, zinātnē, un padomes locekļus. Stratēģijas plāna smagumpunkts - pāreja no pagātnes vērtību fiksēšanas rakstos uz veidu un metožu atrašanu, kā latvisko dzīvi palīdzēt turpināt un pilnveidot paudzei, kas pati izaugusi svešumā.

Ojārs Celle